

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

II. De Professione Religiosa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

quia hanc non universalem semper fuisse, satis docet contraria observantia Ecclesiae Orientalis. Neque etiam; quod continentia res Consilii sit, non Praecepti, 1. Corinth. cap. 7. v. 25. imò tanquam virtus difficillima lege Ecclesiastica praecipui non possit, arg. can. Erit autem 2. dist. 4. quia Ecclesia ejus obligationem nemini imponit absolutè, sed solummodo sub conditione, sive ex suppositione assumendi Ordinis sacri: quem, sicut invito nunquam, sic non nisi ad continentiam votò se adstringere volentibus concedit, Palao cit. n. 3.

19. Non Clerici duntaxat sacro aliquo Ordine initiati: sed ipsorum etiam uxores, quarum, in promotionem ipsorum consentientium & continentiam voventium, voluntate sunt ordinati, inhabiles sunt ad matrimonium, ipsis mortuis, validè contrahendum, per textus can. Quia sunt 10. can. Si se 11. can. Si qua vidua 12. dist. 28. & can. Seriatim 14. dist. 32. Quae ad novas nuptias inhabilitas non provenit ex communicatione actionum inter virum & uxorem, quae istius votum simplex solenne efficit, cum Glossa in can. Seriatim cit. V. Post mortem & Archidiacono in can. Quia sunt cit. n. 3. nonnulli volunt; cum non afficiat uxorem consentientem in viri professionem & editò continentiae votò in saeculo manentem; quia hanc ad matrimonium inhabilem non reddit ullus textus Juris: & contra afficiat uxore, in viri Ordinatione consentientem & votum non emittentem, secundum probabile sententiam Glossae fin. in can. Quia sunt cit. & Sanchez Lib. 7. disp. 42. n. 6. Sed ex constitutione Ecclesiae, ob reverentiam sacri Ordinis uxore, in istius assumptionem liberè consentientem, à matrimonio perpetuò removens; ut hoc nec licitè, nec validè cum alio viro, post prioris ita ordinati obi-

tum inire possit: quam rationem cum aliis quibusdam reddit cit. Sanchez n. 3. & approbat Barbosa in can. Quia sunt cit. n. 1.

ARTICULUS II.

De Professione Religiosa.

SUMMARIUM.

21. Matrimonio contrahendo obstat Professio.
22. Et Vota Religiosa, edita in Soc. JESU.
23. Haec Jure Ecclesiastico:
24. Et Probabilius etiam illa.
25. Professio solvit matrimonium Ratum.
26. De dictis votis idem asserentium Opinio refertur.
27. Et consuetur.
28. Post mariti professi obitum uxori nuptiae sunt permittae.
29. Sponsalia solvuntur votis Religiosis, Et ipso ingressu in Novitiatum:
30. Non tamen ex parte Novitii,
31. Sed solius sponsi in saeculo manentis.
32. Sponsalia obligant ad nuptias:
33. Non etiam ad professionem Novitiatum.
34. Sponsalia jurata Religionis ingressui obstat, asserentium,
35. Et id negantium, verior Opinio.
36. Extra casum specialem,
37. Quò illi aliquando Sponsalia non jurata obstant.

Sacrae Ordinationi affine nuptiarum 21. impedimentum est Professio Religionis: quae matrimonium contrahendum dirimi, can. Proclivis, 20.

9. 3. *can. Impudicas* 11. *can. Virginē* 27.
9. 1. *c. Meminimus* 3. *c. fin. hic* & *c. U-*
nico V. Praesentis de Voto in 6. decisum,
& postea definitum est à S. Synodo Tri-
dent. *Sess. 24. can. 9. de Sacram. Matrim.*

22. Eandem conjugium postea contra-
hendum dirimendi vim, quamdiu non
dissolvuntur, obtinent vota Religionis
Simplicia, edita in Societate JESU, ex
Constitutione Gregorii XIII. quæ incipit
Ascendente, 8. Calend. Junii 1584. edi-
ta: quæ summus hic Ecclesiæ Antistes,
ut Religioni, plurimis favoribus à se ex-
normata, adversus sacrilegam deferto-
rum temeritatem, injurias & impostu-
ras consuleret, usus est potestate con-
stituendi impedimenta conjugium diri-
mentia: quam varii ejus Prædecessores,
& laudata S. Synodus ipsamet *Sess. cit.*
cap. 1. de Reform. Matrim. exercuit, &
Ecclesiæ competere, *ibidem can. 3. de*
Sacram. matrim. definivit.

23. An autem hæc matrimonii dirimen-
di vis à Naturali, Divino vel Ecclesiasti-
co Jure immediatè descendat, dubium &
celebris controversia est inter DD. Non
quidem de dictis votis simplicibus; quia
ista perinde fere, ut cætera ejusmodi vo-
ta extra Religionem ab Ecclesia approba-
tam edita, antè matrimonium contra-
hendum solummodo impedivisse, non ir-
ritasse, idem Gregorius minimè obscu-
rè docuit, id de istis statuendò tanquam
Jus novum: cujus propterea in *Constitu-*
tione, quæ incipit *Quantò fructuosius* 2.
Calend. Febr. 1582. edita: quæ ejusdem
Societatis Institutum confirmavit, nul-
lam mentionem fecit, ut observat Perez
disp. 26. de Matrim. f. 8. n. 1. & ante
eum Suarez *Tom. 4. de Relig. Lib. 4. cap.*
1. n. 3.

24. Sed de solenni voto professionis Re-
ligiosæ: quod unde matrimonii dirimen-
di vim acceperit, non una est sententia

DD. Mihi ponderatis rationibus, quæ
ejus originè ancipitem reddunt, cum Pa-
normit. in *c. Rursus* 6. *hæc Rubr. n. 6.*
Alex. de Nevo *ibid. n. 10.* Joan. Andr.
& Franco in *c. Unic. cit. n. 1.* Gaëta in
can. Ad limina 30. *q. 1. art. 4. n. 264.*
cum Sanchez *Lib. 7. disp. 26. n. 2.* Pon-
tio *Lib. 7. cap. 22. n. 4.* Perez *disp. cit.*
f. 6. n. 2. aliisque VV. & RR. TT. ac
ICT. is ea à Jure Ecclesiastico profecta
videtur; quia professio illa matrimo-
nium contrahendum irritandi vim non
habet præcisè; quòd sit votum, sive con-
tinentiæ promissio liberè facta Deo; aliàs
enim ea vis etiam competeret continen-
tiæ & Religionis votis simplicibus, con-
tra *c. Rursus cit. c. Consultus* 4. *hæc Ru-*
bric & *c. Unic. cit.* ac proin eam tantum
habet, quatenus in ea inclusum continen-
tiæ votum est Solenne, juxta *c. Unic.*
cit. ibi. Votum solenne & *ad dirimendum*
matrimonium efficax. Cum ergo voto-
rum Solennitas à Jure solum Ecclesiasti-
co habeatur, *c. Unic. cit. ibi Nos atten-*
dentis, quod voti solennitas ex sola Con-
stitutione Ecclesia est inventa (quæ verba
allegatæ *Constitutioni* quæ incipit *Ascen-*
dente, inserta reperiuntur) Jure solum
Ecclesiastico matrimonium contrahen-
dum dirimet professio Religiosa.

Neque matrimonium tantum con-
trahendum, sed etiam antè contractum,
si solummodo Ratum sit, dirimendi vim
habet professio Religiosa, *c. Verum* 2. &
c. Ex parte 14. *de Convers. Conjug.* eam-
que ob causam *c. Ex publico* 7. *eadem*
Rubric. sponso de præsentis ad delibera-
ndum de ingressu conceditur bimestre, à
die contracti matrimonii computandum,
Perez *disp. 20. f. 5. n. 17.* intra quod,
vel etiam longius aut brevius tempus, si
cognitâ causâ extendendum aut restrin-
gendum videatur, ut idem notat *n. 6.*
matrimonium consummare non tenetur.
Eò au-

Eò autem transactò, si ad Religionem nondum transit, vel ad illud, conjugii exigenti debitum reddendò, consummandum, vel ad Religionis propositum exequendum per excommunicationem compelli potest, Glossa in c. cit. *V. Intra duorum*, ubi Ant. de Butrio n. 13. Sylvester *V. Votum* 5. q. 3. & Sanchez *Lib. 2. disp. 24. n. 23.* ut *Lib. 3. Tit. 32. à n. 2.* est explicatum.

26. Eandem, quam professio habet, matrimonium Ratum dirimendi vim tribus votis Religionis Simplicibus, in Societate JESU editis, DD. quidam adstruunt; quòd professio solennis eam vim & efficaciam habeat; quia constituit statum Religiosum: quem etiam constituunt tria vota Religionis substantialia, post Novitiatùs biennium emissà in Societate: quod cit. Suarez *Lib. 3. cap. 3. n. 2.* ita certum asserit; ut negari hodie sine temeritate & errore non possit, propter allegatas *Constitutiones Quanto & Ascendente*; his enim nunquam satis laudatus Papa Gregorius XIII. votorum illorum editione aliquem verè ac propriè Religiosum effici & semper effectum, non solum declaravit; sed insuper id impugnare & contrarium asserere præsumendum temeritatem excommunicationis, ipsò factò incurrendæ & Sedis Apostolicæ absolutioni reservatæ, aliisque gravissimis penis subiecit. Unde hujusmodi simplicia, non minùs quàm solennia Religionis vota, sicut personam ad conjugium validè ineundum inhabilem reddendi, per *Constitut. cit.* sic etiam illius initi & solummodo Rati dissolvendi vim habebunt. Accedit; quòd Pius V. *Constitutione*, quæ incipit *Dum indefessa*, 7. Julii 1571. edità, omnibus ejusdem Societatis Religiosis specialiter cõcesserit; ut in eis locum habeant omnes dispositiones in favorem aliorù Regularium Men-

dicantiù factæ: cujusmodi dispositionù, cum maximè notabilis & Religioni favorabilis sit, matrimoniù Ratù dirimendi efficacia, hanc edita in illa vota, simplicia quidem, sed Religionis substantialia, habebunt non minùs, quàm in cæteris Mendicantium Ordinibus emissà Professio solennis: & si non haberent, matrimonii Rati vinculum foret impedimentum essentiale Societatem ingrediendi conjugè invità: cujusmodi tamen impedimentis expressè non accensetur Constitut. Societatis *p. 1. cap. 3. n. 6.* imò, ibi nomine *Matrimonii* solum *Consummatum* venire, patet ex Exam. General. *cap. 2. n. 4.* dum Consummatum exprimit; id, quod solummodo Ratum est, non obscure excludente, *arg. l. Si inter 5. ff. de Except. rei jud.* His tamen non obstantibus

Efficaciam illam votis simplicibus unanimitè consensu, & meritò negant cit. Suarez *Lib. 4. cap. 2. n. 3.* Sanchez *Lib. 2. disp. 18. n. 6.* Vasquez *1. 2. disp. 165. cap. 10.* & cæteri memoratæ Societatis DD. moderni. Ratio, quæ nituntur, firma est; quòd eam vim Religiosus status non acceperit à Jure Naturali, aut Divino, ut paulò post ostendetur. Ecclesiastico autem *c. Verùm Sc. Ex publico cit.* secundum communem, *c. Ex parte cit. textui & definitioni Concilii Tridentin cit. can. 9.* conformem, ferèque à DD. receptum intellectum, ea vis & efficacia solum tribuatur Professioni: quæ per vota Religionis solennia, & ex parte tam acceptantis, quàm voventis perpetua, habetur. Quod validè confirmatur; quia tribus votis simplicibus in Societate editis matrimonium Ratum solum non fuit, imò iis obstricti matrimonium validè contrahere potuerunt ante *Constitutionem* Gregorianam, quæ incipit *Ascendente*: istà autem circa matrimo-

27.

trimonium antè contractum & Ratum nihil innovatur: sed ejusmodi votis solummodo indulta est vis dirimendi illud postea contrahendum.

Ex his planè corrui in contrarium allata ratio prima; quia professio eam vim non habet præcisè; quòd constituat statum Religiosum: sed quòd sit solennis. Neque legitimè inferitur, matrimonium Ratum esse impedimentum essentiale ingressus Societatis, conjuge invitâ; quia eam ingressus conjux, illò ligatus, capax est professionis: cujus aliis Religiosis Familiis insueta dilatio, ne desertæ conjugi justò difficilior evadat, ejus confortem Religionem ingressum, unò probationis annò exactò, ad Professionem admittendum, censent *cit.* Suarez n. 13. & Perez *disp.* 20. f. 4. n. 12.

Non magis urget altera; quia eâ *Constitutione* Pius V. non loquitur de conditionibus annexis ipsis votis: sed de privilegiis, favoribus & prærogativis concessis ipsis personis, & non repugnantibus speciali Instituto Societatis; in qua edita vota simplicia matrimonium contrahendum non irritârunt, antequam istud dirimendi vim acceperint *cit.* *Constitutione* Gregoriana, ut iidem Suarez n. 14. & Perez n. 13. adnotârunt.

28. Non professum duntaxat, sed ejus quoque in seculo relicto conjugem, ad matrimonium, etiam post obitum professi, validè contrahendum esse inhabilem, aliqui voluere; cum propter paritatem cum mariti ad sacros Ordines promoti in seculo relicta uxore: à qua, maritò vitâ functò, initum conjugium irritum est, *can. Si se* 11. *Sc. dist.* 28. & *can. Seriatim* 14. *dist.* 32. tum verò; quia conjugum unò Religionem ingressò in seculo relicto, etiamsi de incontinentia suspectus non sit, emittere tamen debet votum continentia, *c. Cùm*

fis 4. *c. Uxoratus* 8. *Sc. c. Ad Apostolicum* 13. *de Convers. conjug.* quòd, vel ipsâ alterius professione & communicatione suarum actionum, vel Ecclesiæ statutò, in solenne transire, ajunt. Verùm; quia neque de hujusmodi statutò, neque de illa actionum inter conjugem professum & eum, qui in seculo relicto est, communicatione, ex ullo juris textu constat, ab eo, qui in seculo permansit, post conjugis Religionem professi obitum superstitè, novum conjugium, licet quando continentia votò obstrictus est, peccaminosum sit, voto tamen illo non obstante, validè iniri, cum *Glossa* in *can. Seriatim cit. V. Post mortem*, Zabarella in *c. Cùm sis cit. in fine* & alii verius docent *cit.* Sanchez *disp.* 32. n. 8.

Neque hac in re paritas est cum uxore viri promoti ad sacros Ordines; quia, istò etiam vitâ functò, illa ad novas nuptias validè celebrandas non tam ratione voti, quàm ob sacræ Ordinationis reverentiam, inhabilis reddita est *can. cit.* à quibus, etiamsi eadem, quæ ejus Ordinationis, etiam Religiosæ professionis ratio foret, ad matrimonii, post Religiosi obitum, à conjuge in seculo relicto iniri nullitatem, tanquam odiosam, arguere non liceret, juxta *Reg. Odiâ* 15. in 6. & tradita *Lib. 1. Tit. 2. à n. 134.*

Multò magis, quàm matrimonium Ratum, professione Religiosâ solvuntur sponsalia de futuro; cum istorum vinculum minus forte sit, & ad contractum professionem solubilem ordinetur; ut à majori ad minus argumentum duci queat ex *c. Verùm c. Ex publico* & *c. Ex parte cit.* Sanchez *Lib. 1. disp.* 42. n. 1. & Pontius *Lib. 12. de Matrim. cap.* 10. n. 1.

Eandem sponsalia dirimendi vim etiam habent vota simplicia post Novitatus biennium edita in Societate JESU, etsi matrimonium Ratum non dissolvant, ut ex

ut ex communi omnium sensu docet Pel-
lizarius *Manual. Regular. Tract. 3. cap. 4.*
n. 44. quia per ea homo fit verus Reli-
giolus & inhabilis ad matrimonium va-
lidè contrahendum, ut habetur *Consti-
tutione Ascendente cit.* Unde

30. Dubium & practica frequentis usús
controversia oritur, an ejusmodi spon-
salia dissolvantur ipso ingressu Novitia-
tús: licet professio, aut vota Religiosa
non sequantur. Et illo quidem spon-
salia ex parte neutrius solvi, cum Turre-
cremata *in can. Ubi non est, 30. q. 2.* Bru-
nello *de Sponsal. conclus. 8. n. 1.* & Alexan.
Cacerio *Lib. 1. de Sponsal. cap. 15.* Co-
varruvias *de Sponsal. p. 1. cap. 5. n. 11.*
ea contrà solvi ex parte utriusque, cum
Joan. Andr. *in c. Veniens 5. hác Rubric.*
n. 2. Sylvestro *V. Sponsalia, q. 10. casu 2.*
& Navarro *Manual. cap. 22. n. 26.* de-
fendunt Guttierrez *cap. 25. n. 2. V. Limi-
tant, & Sanchez Lib. 1. disp. 42. n. 2.*

Rationem reddunt illi; quòd Nov-
vitiatui eam vim nupciam tribuant Jura:
& sicut in sæculo manens, sic etiam Re-
ligionis novitijs juri per sponsalia quæ-
sito non renuntiet.

Isti verò partim; quòd, sicut se
habet professio ad matrimonium Ratum,
ita se habeat Novitiatus ad sponsalia; ac
proinde, sicut professioni propter statús
assumpti perfectionem matrimonii Ra-
tum, ita Novitiatui propter ejus perfe-
ctionis participationem falem sponsalia
dissolvendi vis meritò adstruatur: par-
tim verò; quòd sponsalibus insit tacita
conditio, *Si non ingrediatur Religionem,*
arg. c. Verùm &c. cit. quæ conditio,
cùm alterò Religionem ingressò deficiat,
sponsalium obligatio erit resoluta, *arg. l.*
*Necessario 8. pr. V. Quod si ff. de Peri-
culo rei vend. & l. Pecuniam 36. ff. de*
Reb. credit.

Mediam inter extremè oppositas &

meliorem viam RR. plerique tenent, &
cum Henriquez *Lib. 11. cap. 14. n. 3.* Pon-
tio *Lib. 12. cap. 10. n. 4.* Laiman. *Tract.*
cit. p. 2. cap. 2. n. 3. Perez *disp. 9. f. 3.*
n. 7. & 8. & Palao *Tract. 28. disp. 1. p.*
18. n. 3. docent, sponsalia solvi ex par-
te manentis in sæculo: non autem ex par-
te Novitii; ac proinde istum ad sæculum
reversum ad sponsalia per nuptialem con-
tractum adimplenda alteri manere obli-
gatum. Rationem, cur sponsalium obli-
gatio non cesset ex parte novitii, red-
dunt; quòd istam tollendi vim Novitia-
tus non habeat ex dispositione Juris; cùm
tale nupciam extet: neque etiam ex sua
natura; cùm non sit status impossibili-
lis cum illorum impletione, hóc ipsò;
quòd ei licitus sit egressus: quò factò,
sicut votorum & alias similes antè con-
tractas, & durante Novitiatu suspensas,
ex sententia *cit.* Suarez *Tom. 3. Lib. 5.*
cap. 11. n. 9. sic & sponsalitiã obliga-
tionem tenebitur adimplere. Cur au-
tem ex parte manentis in sæculo solvan-
tur, ratio est; quia Novitiatum ingres-
sus ipsò factò sponsalibus renuntiare cen-
setur, aut saltem ex parte ipsius interven-
nit notabilis mutatio, quæ conjugium
difficilius reddit; ingressus enim & re-
gressus assert notam & maculam levitatis,
propter quam ad matrimonia aspirantes
sæpe & non parùm abhorreere solent ab
iis, qui Monachi fuerunt aut Moniales,
ut non malè observant *cit.* Perez *disp. 9.*
f. 3. n. 7. & Palao *cit. p. 18. n. 3.* Ex
his corrui ratio nobis contrariæ senten-
tiæ prioris; quia sponsalibus ex dispo-
sitione Juris inest tacita conditio. *Nisi*
superveniãt notabilis mutatio, arg. c.
Quemadmodum 25. pr. de Jurejurando,
ut ibi notant Ant. de Butrio *n. 13.* Bar-
bosa *n. 3.* & Gonzalez *n. 2. in fine.*

31. Neque aliud evincunt allatæ ratio-
nes pro posteriori. Prima; quia aliter
se pro-

32. Neque aliud evincunt allatæ ratio-
nes pro posteriori. Prima; quia aliter
se pro-

Z

se professio ad matrimonium, quam novitiatus ad sponsalia habet; professio enim ad illud Ratum se habet, tanquam vinculum obligatorium, fortius ad minus forte: quò modò ad sponsalia se non habet Novitiatus; cum iste nullum ad emittendam professionem, *c. Statuimus 23. de Regular. & c. Non solum 2. ibid. in 6.* illa verò ad conjugium ineundum gravem obligationem inducant, *can. Desponsatas 27. q. 2. c. Præterea 2. c. Ex litteris 10. c. Si inter 31. de Sponsal. & matrim. c. De illis 7. de Despons. impub. & c. 1. de Sponsa duor.* Altera; quia, licet sponsalibus inest conditio, *Nisi Religionem ingrediatur per professionem*, *arg. c. Verùm 6. c. Ex publico & c. Ex parte cit.* ipsis tamen non inest conditio, *Nisi eam ingrediatur per solum Novitiatum.*

Neque refert; quòd conditio novitorum sit perfectior, quam sponforum; quia promisso centum aureorum facta pauperi aut alteri causæ piæ etiam perfectior est, quam facta diviti aut alicui causæ profanæ: & tamen huic facta conditionem, *Nisi eos donem pauperi, aut impendam alteri causa pia*, ex natura sua vel Juris dispositione non includit, ut rectè notat *cit. Perez n. 14.* Unde

35. Aliud dubium oritur, an sponso, Religionem ingredi volenti, non obstat juramentum, firmandis sponsalibus adjectum. Cui occasionem præbet difficile non minus quam celebre Rescriptum Alexandri III. qui super ejusmodi sponsalibus hisque superveniente proposito Religionis Oxoniensi Angliæ Episcopo consulenti respondit, *Tutius esse ei, ut (juramenti religione servatâ) prius matrimonium contrahat, & postea, si elegerit, ad Religionem transeat, c. Commissum 16. de Spons. & matrim.* Id ipsum suadet ratio; cum enim juramentum sine peccato & tertii præjudicio valuerit ob-

servari: ejusque observatione majus bonum non impediatur, hòc ipsò; quòd post matrimonium Ratum licitus sit ingressus Religionis, omnino observandum, *arg. c. Cum contingat 28. de Jurejurando & c. Quamvis 2. de Pactis in 6.* videbatur Navarro *in can. Non dicitis 12. q. 1. n. 3. Rebello Lib. 4. de Oblig. Jusit. q. 8. f. 6.* & aliis præsertim *VV.* relatis à Sanchez *Lib. 1. disp. 43. n. 2.*

Sed melius iste *n. 2.* hujusmodi sponso Religionis ingressum, matrimonio etiam non contractò, permillum, defendit cum Glossa *in c. cit. V. Tutius & Hostiensis V. Eòdem*, Panormit. *n. 4.* & Alexand. de Nevo *n. 9.* aliisque Interpp. ac DD. multis. Ratio peripicua est; quia Juramentum sequitur naturam & conditiones actûs, cui adicitur, *c. Quomodo 25. pr. de Jurejurando & l. fin. c. de Non numerata pec. eamque ob causam, sicut sponsalibus, sic etiam juramento ipsis firmandis adjecto inest conditio, Nisi elegero Religionem: & hujus ingressus, sicut illis, sic etiã accessorio juramento non obstante, sponso permillum est, arg. Reg. Accessorium 42. in 6.* Unde corrumpit ratio allata in contrarium.

Neque adversatur *c. Commissum cit.* textus, ex cujus variis expositionibus præferenda est, quam cum Innocentio tradunt Canisius *n. 3.* Gonzalez *n. 2. in fine*, Wagnereck *not. 2.* Suarez *Lib. 2. de Jurament. cap. 13. n. 5.* asserentes, eò sponsum nondum plenè ac firmiter statuisse ingredi Religionem, ut verbis *Si postea elegerit*, non obscure insinuat: atque insuper periculum fuisse; ne ad finem jam vergens biennium, intra quod nuptiæ vi sponsalitiæ conventionis & juramenti celebrandæ erant, labatur, eòque lapsò sponsum fieret perjurus; atque idcirco Papam meritò rescripsisse, *Tutum (ita enim vox Tutius, Positivò intellectu*
Eò sub

Et sub Comparativo communiter accipitur) imò etiam absolutè tutius esse, ante lapsum biennii contrahere matrimonium & postea, si Religionem firmiter elegerit, eam ingredi,

38. Eòdem modò, qui post sponsalia sponsam deslorasset, ad hanc gravi infamiam liberandam & legitimandam prolem matrimonium prius contrahere teneri: & postea primùm propositum Religionis exequi posse, cum *cit. Sanchez disp. 45. n. 3. docent Palao Tract. 28. disp. 1. p. 18. n. 9. & cit. Perez f. 4. n. 5.* licet enim Religionem ingredi volenti non obstant sponsalia etiam jurata, ei tamen obstant gravis injuria & damnum proximi, quod ex æquitate naturali prius refarciendum est, quàm Deo facta promissio, eique se consecrandi propositum sui traditione adimpleatur.

ARTICULUS III.

De Disparitate Cultus.

SUMMARIUM.

- 39. *Fideli Conjugium cum Infideli illicitum:*
- 40. *Imò irritum est:*
- 41. *Non quidem Naturali aut Divino,*
- 42. *Sed Ecclesiastico Jure,*
- 43. *Antiqua Consuetudine firmatò:*
- 44. *SS. Monica & Clotildis conjugio non obstantibus.*
- 45. *A Catholico cum Hæresico initum hodie valet.*
- 46. *Olim probabiliter nullum,*
- 47. *Et ferè semper illicitum fuit;*
- 48. *Propter varia incommoda,*
- 49. *Ex eo plerumque tismenda.*

39. Sicut professionis Religiosæ & sacræ Ordinationis reverentiâ, hæc aut illâ cultui ac servitio Divino perpetuò mancipati cum quibuscunque, sic favore Religionis ac Fidei Christianæ cum iis, qui foris & disparis Cultus sunt, cum Paganis scilicet, Judæis ac Saracenis nuptiale fœdus & individua vitæ societatem contrahere prohibentur Fideles, qui Ecclesiam per Baptismi januam aliquando sunt ingressi, *can. Cave 15. junctâ Glosâ V. Si Christiana & can. Non oportet, 28. q. 1.* Idque jam ab Apostolo 2. Corinth. *cap. 6. v. 14.* quò locò *Nolite, inquit, jugum ducere,* hoc est, Conjugium inire, *cum infidelibus,* ut textum istum explicat S. Hieronymus *Lib. 1. Adversus Jovianum:* & 1. Corinth. *cap. 7. v. 29. Mulier,* inquit, *si dormierit vir ejus, cui vult nubat, tantùm in Domino:* quæ postrema verba, de matrimonio cum fideli ineundo, cum S. Hieronymo *ibid.* & Tertulliano *Lib. 2. ad Uxorem,* intelligit Cajetanus in *cit. cap. 7.* Ratio prohibitionis est; quia matrimoniò cum infideli inito, imprimis conjux fidelis, non solum à Christianæ pietatis officiis abstrahitur: sed insuper exponitur periculo perversionis & lapsus in Infidelitatem, *S. Verùm hoc post can. Judæi. q. 1. cit. cum Salomone, Regū sapientissimo simul Religiosissimòq; Mulierum alienigenarum amoribus & illecebris adeò dementato; ut vera & avitâ Religione desertâ ad Idolorum cultum pertraheretur, 3. Regum cap. 11. v. 4.* Deinde ipsa etiam proles adducitur in pravæ educationis & perversionis discrimen manifestum.

40. Neque prohibitum duntaxat, sed irritum etiam est conjugium, quod fidelis contrahit cum infideli, hoc est, Judæo aut Pagano, sive quâcunque personâ non baptizatâ, ex mente omnium

Z 2 utrius-